

กรณีศึกษาจากต่างแดน BitLicense ประเด็นการประกอบธุรกิจเงินเสมือนจริง

นายวิษณุพล มหารัตนวงศ์ นิติกร

เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าในยุคดิจิทัลเช่นนี้ เรื่องที่ได้รับความสนใจจากผู้คนคงไม่พ้นเรื่องบิตคอยน์ บิตคอยน์เป็นหนึ่งในสกุลเงินเสมือนจริงซึ่งมีการซื้อขายกันบนแพลตฟอร์มที่ให้บริการทั่วไปบนโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการให้บริการเช่นนี้ในประเทศไทย หลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลบริการดังกล่าวนี้ควรมีหน้าตาเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นภาพชัดขึ้นจึงขอยกตัวอย่างจากมลรัฐนิวยอร์ก

ในมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกหลักเกณฑ์ New York Codes, Rules and Regulations Title 23. Department of Financial Services Chapter I. Regulations of the superintendent of Financial Services Part200. Virtual Currencies หรือที่เรียกว่า BitLicense ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยออกมากำหนดเกณฑ์การออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริงเฉพาะในพื้นที่มลรัฐนิวยอร์กและเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดกรองผู้ประกอบการธุรกิจ นอกจากนี้ BitLicense ยังเป็นมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้บริโภคอีกด้วย โดยในบทความนี้จะกล่าวถึงการขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริงเท่านั้น

ใครจำเป็นต้องขออนุญาตบ้าง ??

BitLicense ได้กำหนดให้การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริงดังต่อไปนี้¹ต้องดำเนินการขออนุญาตจาก The New York State Department of Finance Service ก่อนประกอบธุรกิจ²

1. รับไว้ซึ่งเงินเสมือนจริงเพื่อส่งต่อ เว้นแต่จะเป็นธุรกรรมที่สร้างขึ้นโดยไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเงิน และต้องไม่เกี่ยวข้องกับการโอนซึ่งมูลค่าของเงินเสมือนจริง
2. เก็บ ถ้าวัว รับฝาก หรือควบคุมซึ่งเงินเสมือนจริงแทนบุคคลอื่น
3. ซื้อและขายเงินเสมือนจริงสำหรับผู้บริโภค
4. บริการแลกเปลี่ยนเงินเสมือนจริงสำหรับผู้บริโภค
5. ควบคุม จัดการ หรือผลิตสกุลเงินเสมือนจริง

อย่างไรก็ตามหากมีการมีการตั้งตัวแทนมาประกอบธุรกิจที่ต้องขอใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริง ตัวแทนจะต้องมีใบอนุญาตดังกล่าวด้วย แม้ว่าบริษัทแม่จะมีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินเสมือนจริงแล้วก็ตาม

¹ โปรดดูมาตรา 200.2(q)

² โปรดดูมาตรา 200.3

นอกจากนี้ BitLicense มีข้อยกเว้นให้การประกอบธุรกิจบางประเภทไม่ต้องขออนุญาตจาก NYDFS ไว้ 2 กรณี คือ

1. บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยธนาคารและได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริง

2. ร้านค้าหรือผู้บริโภคที่ใช้เงินเสมือนจริงในการซื้อสินค้าหรือบริการ

ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีบริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินเสมือนจริงจาก NYDFS แล้วจำนวน 5 บริษัท คือ itBit Trust Company, Gemini Trust Company, Circle Internet Financial, XRP II และ Coinbase³

ใครเป็นคนควบคุม ??

BitLicense ได้กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริง คือ The New York State Department of Finance Service หรือ NYDFS

กระบวนการออกใบอนุญาต

ในการออกใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องยื่นใบคำขอพร้อมเอกสารตามที่กำหนดไว้⁴ เช่น ชื่อที่อยู่แน่นอนของผู้ยื่นคำขอ รูปแบบองค์กร วันก่อตั้งของผู้ยื่นคำขอ รายชื่อบริษัทที่อยู่ในเครือ แผนภูมิโครงสร้างของบริษัทที่แสดงความสัมพันธ์ของบริษัทในเครือ รายชื่อและประวัติอย่างละเอียดของบุคคลที่มีอำนาจบริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ รายละเอียดของผลิตภัณฑ์และบริการและงบการเงินของผู้ขอรับใบอนุญาต เป็นต้น นอกจากนี้หากผู้ยื่นคำขอไม่สามารถแสดงให้ NYDFS เห็นว่ามีคุณสมบัติตามเอกสารที่แนบมาไม่ได้ NYDFS มีดุลพินิจในการออกใบอนุญาตแบบมีเงื่อนไขให้กับผู้ขอรับใบอนุญาตได้ นอกจากนี้ในการขอรับใบอนุญาตดังกล่าวต้องเสียค่าธรรมเนียมการสมัครเริ่มต้นจำนวน \$5,000 หรือประมาณ 165,650 บาท⁵ และในกรณีที่ NYDFS ไม่ให้ใบอนุญาต ผู้ยื่นคำขอจะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมคืน

นอกจากนี้หากผู้ยื่นคำขอมีผลิตภัณฑ์ บริการหรือธุรกิจรูปแบบใหม่ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญวัตถุประสงค์เดิมที่เกี่ยวข้องกับมลรัฐนิวยอร์กหรือประชาชนนิวยอร์กจนการอนุญาตที่ได้ให้ไว้ไม่ครอบคลุมและอาจก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้ยื่นคำขอจะต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์ บริการหรือธุรกิจรูปแบบใหม่นั้นแก่ NYDFS ก่อนดำเนินการกับผู้บริโภค⁶

³ Department of Financial Service. 2017. DFS authorizes Coinbase, inc. to provide additional virtual currency products and services. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://www.dfs.ny.gov/about/press/pr1703221.htm> [21 พฤศจิกายน 2560]

⁴ โปรดดูมาตรา 200.4

⁵ ธนาคารกรุงเทพ. 2560. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.bangkokbank.com/BangkokBankThai/WebServices/Rates/Pages/FX_Rates.aspx [17 พฤศจิกายน 2560]

⁶ โปรดดูมาตรา 200.10(a)

ทั้งนี้ในการพิจารณาออกใบอนุญาตของ NYDFS นั้น NYDFS ต้องออกใบอนุญาตหรือปฏิเสธคำขอภายใน 90 วันนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอยื่นคำขอต่อ NYDFS และ NYDFS มีดุลพินิจขยายระยะเวลาได้หากมีเหตุผลที่เหมาะสม⁷

สรุป

จากกรณีศึกษา BitLicense เป็นหลักเกณฑ์ที่ออกมาเพื่อคัดกรองการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินเสมือนจริง เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่มีความพร้อมมาประกอบธุรกิจซึ่งอาจสร้างความเสียหายให้กับผู้บริโภคได้ นอกจากนี้ BitLicense ยังมีหลักเกณฑ์กำกับดูแลการประกอบธุรกิจในด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยข้อมูล กระบวนการป้องกันการฟอกเงิน มาตรการป้องกันข้อมูลดิจิทัล หรือการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น จนอาจกล่าวได้ว่า BitLicense เป็นตัวอย่างหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลของมลรัฐนิวยอร์กที่ออกมากำกับดูแลการประกอบธุรกิจเงินเสมือนจริงซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน

⁷ โปรดดูมาตรา 200.6(a) และมาตรา 200.6(b)